

AGRONEWS • AUGUST 2026

Repka už ide do pôdy. Pri jačmeni sa ešte rozhoduje.

Repka, ozimný jačmeň a pšenica: termín, odbyť, výživa a jesenná ochrana

Ing. Alexander Kakaš | FERTILIZER Slovakia

Na konci augusta riešime na jednej strane repku, ktorá už vstupuje do pôdy, a na druhej ozimný jačmeň, pri ktorom máme ešte čas rozhodnúť sa rozumne. V oboch prípadoch platí rovnaká vec: chybu urobenú pred vzídením už jarná intenzifikácia celkom neopraví.

Pri repke sa rozhoduje podľa skutočnej pôdnej vlahy a vierohodnosti miestnej predpovede. Pri jačmeni treba ísť ešte o krok späť: najprv si povedať, kam má ísť zrnó, aký typ porastu vieme technologicky zvládnuť a až potom objednať osivo. Pri jačmeni aj pšenici si zároveň treba ešte pred vzídením pripraviť plán jesennej ochrany. Rozhodovať sa iba podľa najvyššieho čísla v katalógu alebo podľa najnižšej ceny vstupu je drahá skratka.

Sejba obilnín: presné uloženie osiva a kvalitné sejbové lôžko sú základ rovnomerného vzhádzania.

Namorené osivo: detail osiva pripraveného na sejbu. Ilustračné foto.

Repka: pôdny herbicíd má najširší záber, ale potrebuje vodu

Kto má na parcele reálnu vlahu a rozhodol sa repku zasieť, musí spolu so sejbou vyriešiť aj buriny. Pôdne herbicídy spravidla pokrývajú najširšie spektrum, najmä pri dvojkličnolistových burinách. Čakanie na to, čo vzíde, síce umožní buriny presnejšie pomenovať, ale výber postemergentných možností už býva užší a niektoré druhy sa neskôr kontrolujú podstatne ťažšie.

Pôdny herbicíd však nie je poistka nezávislá od počasia. Zvyškové účinné látky potrebujú vlhkosť, rovnomerné sejbové lôžko a dobre zakryté osivo. Na suchej, hrudovitej pôde môže účinok citelne klesnúť. Naopak, prudký dážď krátko po aplikácii môže na rizikových pôdach zvýšiť pohyb účinnej látky a nebezpečenstvo poškodenia porastu. Preto treba vyberať prípravok aj termín podľa burinovej histórie parcely, spôsobu sejby, aktuálnej vlhkosti a lokálnej predpovede - vždy v súlade s etiketou.

ODPORÚČANIE FERTILIZER PRE REPKU

Ak je v dosahu vlahu a podmienky parcely umožňujú preemergentný zásah, široký pôdny základ ponúka balík METAX ULTRA: METAX 500 SC 1,0 l/ha + INVENTOR 500 SC 1,0 l/ha + EFECTOR 360 CS 0,2 l/ha. Aplikuje sa do 3 dní po sejbě na drobnohrudkovitú pôdu a dobre zakryté osivo. Kombinácia troch účinných látok rozširuje záber aj reziduálny účinok. Na úplne suchom povrchu alebo pred rizikom privalovej zrážky treba technológiu prispôbiť parcele, miestnej predpovedi, obmedzeniam použitia a etikete. Ak sa pôdny zásah pre sucho vynechá, po vzídení už treba ochranu skladať podľa burín, ktoré sa na parcele skutočne objavajú.

Po vzídení repky kontrolujeme najmä výmrav obilnín, trávovité buriny a jesenných škodcov. Na výmrav a trávy je v portfóliu BELBA PLUS napríklad BILOXA 0,35-0,50 l/ha. Ak sa pre sucho nepoužil METAX ULTRA, ZORRO 300 SL 0,078 l/ha alebo MAJOR 300 SL 0,4 l/ha môžu podľa konkrétneho spektra burín poslúžiť ako postemergentná oprava až na jar; nie sú jesennou náhradou širokého pôdneho zásahu. Proti skočkám a ďalším škodcom zasahujeme až podľa skutočného výskytu prípravkami DELMETROS 100 SC alebo SWEEP. Pri potrebe jesennej regulácie a fungicídnej ochrany možno podľa stavu porastu zaradiť MEPIREX 240 SL 0,7-1,0 l/ha od 5. pravého listu. Každý zásah musí zodpovedať rastovej fáze, cieľovému škodlivému činiteľovi a platnej etikete.

Ozimný jačmeň: ešte nie je čas siať, ale je čas rozhodnúť

Ozimný jačmeň má užšie okno sejby ako ozimná pšenica. V kukuričnej výrobní oblasti sa pri bežných odrodách často pracuje približne s termínom od 25. septembra do 5. októbra, v repárskej oblasti približne od 20. do 30. septembra. Je to orientácia, nie rozsudok. Rozhoduje lokalita, nadmorská výška, priebeh jesene a najmä odporúčanie ku konkrétnej odrode alebo hybridu.

Príliš skorá sejba vytvorí pri teplej jeseni prehustený a prerastený porast. Predlžuje sa čas, počas ktorého ho môžu napádať vošky prenášajúce virózy, rastie tlak chorôb a neskôr aj riziko poliehania. Príliš neskorá sejba zasa ubera čas na zakorenenie a odnoženie. Slabý jačmeň vstúpi do zimy s malou rezervou a na jar už stratu odnoží iba ťažko doháňa.

Rovnomerné vzhádzanie repky je výsledkom vlahy, kvalitného osíva a dobre pripraveného sejbového lôžka.

Vzchádzajúca repka: cieľom je rovnomerný, vitálny porast s dobrým zakorenením.

Mladý porast ozimného jačmeňa pred zimou: zakorenený a odnožený, nie prerastený.

CIEĽ PRED ZIMOU

Zakorenený a odnožený porast - nie jesenná džungľa ani zelená niť.

Najprv odbyť, potom počet radov v klase

Otázka dvojradý alebo šesťradý sa často zjednoduší na sladovnícky alebo krmný. V praxi je to zložitejšie. Existujú dvojradové krmne odrody aj šesťradové odrody so sladovníckym využitím. O zaradení preto nerozhoduje iba klas, ale konkrétna odroda, jej schválenie odberateľom a schopnosť pestovateľa splniť kvalitatívne parametre.

Dvojrady jačmeň

Dvojradowé typy spravidla vytvárajú väčšie a vyrovnanejšie zrno s vyššou objemovou hmotnosťou a menším podielom prepádov. Preto medzi nimi nájdeme väčšinu sladovníckych odrôd. Sladovne však pristupujú k nákupu ozimného jačmeňa na sladovnícke účely opatrne a často iba pri vopred dohodnutej, nimi akceptovanej odrode. Bez zmluvy, jasných kvalitatívnych limitov a potvrdeného odbytu samotný nápis „sladovnícky“ na vreci cenu navyše nezaručí.

Ak sladovnícky odbyt nemáme zabezpečený, treba si vybrať jednu z dvoch poctivých ciest. Buď zasiať výkonnú krmnu odrodu s vysokým úrodovým potenciálom, alebo sladovnícku odrodu neviest' zámerne v úspornej, podhnojenej technológii kvôli neistému príplatku. V takom prípade má väčší zmysel vyživiť ju podľa pôdneho rozboru a výnosového cieľa tak, aby dala čo najvyššiu ekonomickú úrodu - s vedomím, že zrno môže napokon skončiť ako krmne. Ak je sladovnícky odbyt zmluvne istý, výživa sa naopak musí podriadiť požadovanej kvalite, najmä obsahu dusíkatých látok.

Šesťradý jačmeň

Šesťradové typy tvoria viac zŕn v klase a často sa volia na krmne využitie a vysokú úrodu. Zrno však býva v priemere menej vyrovnané a môže mať viac drobnejších zŕn než pri dvojradowých typoch. Ani tu neplatí absolútne pravidlo - existujú šesťradové odrody s veľmi dobrou objemovou hmotnosťou a dokonca aj so sladovníckym využitím. Rozhoduje konkrétna genetika a trh, nie poučka zo školy.

Hybrid alebo odrodový jačmeň?

Väčšina hybridných ozimných jačmeňov v praxi patrí medzi šesťradové krmne typy. Hybrid prináša silnú odnožovaciu schopnosť, vitalitu a schopnosť vytvoriť výkonný porast pri podstatne nižšom výsevku. To môže pomôcť pri horších podmienkach vzhádzania alebo pri neskoršom termíne, ale nie je to zázrak vo vreci. Ani hybrid nevyrobí vodu a nezachráni parcelu s nevhodnou pôdou alebo odfláknutou technológiou.

Hybridné osivo je drahšie, kupuje sa každý rok a potrebuje presnú sejbu, odlišný výsevok a disciplinovanú reguláciu porastu. Jeho vyšší výnosový potenciál má zmysel tam, kde mu podnik dokáže vytvoriť podmienky a kde výnos navyše zaplatí príplatok za osivo aj intenzívnejšiu technológiu.

Líniové, teda klasické odrody, majú nižšie náklady na osivo, širší výber dvojradowých aj šesťradových typov a pri správnom výbere môžu dosiahnuť veľmi vysokú úrodu. Hybrid preto nemožno automaticky označiť za lepší. Je iba iným nástrojom - a musí pasovať na podnik, parcelu aj plánovaný odbyt.

Rýchly rozhodovací filter

Sladovnícky cieľ? Najprv odberateľ a akceptovaná odroda, až potom sejba.

Krmný cieľ? Porovnávať čistý ekonomický výsledok, nie iba katalógový výnos.

Hybrid? Iba ak vieme využiť jeho vitalitu a dodržať samostatnú technológiu.

Neistý odbyt? Zvoliť výkonnú krmnu odrodu alebo sladovnícku viesť na maximálny ekonomický výnos s vedomím, že môže skončiť ako krmna.

Hnojiť alebo nehnojiť? Takto položená otázka je chyba

Správna otázka nie je, či pri sejbe minúť nula alebo určitú sumu na hektár. Správna otázka znie: čo má pôda reálne k dispozícii a čo potrebuje jačmeň do zimy, aby vytvoril koreň a produktívne odnože? Úplné vynechanie základnej výživy môže byť správne na dobre zásobenej parcele po vhodnej predplodine alebo po započítaní organických hnojív. Bez rozboru je to však iba stávka.

Fosfor podporuje skorý vývoj koreňov a energetické procesy rastliny. V suchej alebo chladnej pôde je málo pohyblivý, preto rozhoduje jeho dostupnosť v zóne mladého koreňa. To je jeden z dôvodov, prečo môže mať cieleňé umiestnenie hnojiva pri sejbe väčšiu hodnotu než plošné „niečo sme rozsypali“.

Draslík pomáha regulovať hospodárenie rastliny s vodou, pevnosť pletív a odolnosť porastu. Pri vysokom výnose jačmeň odoberá draslíka veľa, preto sa dlhodobé spoliehanie na starú pôdnu zásobu môže postupne vypomstiť.

Dusík má na jeseň význam iba v primeranom množstve. Jeho nadbytok podporí bujný porast, zvyšuje riziko chorôb, poľievania a pri skorom výseve aj problémov s virózami. Cieľom preto nie je vysoká jesenná dávka dusíka, ale vyvážená štartovacia výživa podľa predplodiny, zásoby pôdy a očakávanej mineralizácie.

Ak základnú výživu úplne vynecháme na parcele s nízkou zásobou fosforu alebo draslíka, jačmeň bude odkázaný na pôdu práve v čase, keď má najmenší koreňový systém. Slabé jesenné zakorenenie a chýbajúce odnože už na jar nedokážeme kúpiť jednou vyššou dávkou dusíka. Ušetrený vstup sa tak môže zmeniť na stratený výnosový potenciál.

Nehnojiť nie je technológia.

Môže to byť výsledok pôdneho rozboru a dobrej zásoby živín. Ak je to iba reakcia na cenu hnojiva, prináša spravidla viac rizík než výhod. Šetriť treba na prebytku a nepresnosti - nie na koreni, odnožiach a štarte porastu.

Vyvážená výživa: dve konkrétne voľby

NPK 7-20-14 + 5 % SO₃ + 23 % CaO. Voľba pre parcely, na ktorých potrebujeme položiť väčší dôraz na fosfor, zakorenenie a štart repky, jačmeňa alebo pšenice. Pri dávke 200 kg/ha dodáme 14 kg N, 40 kg P₂O₅, 28 kg K₂O, 10 kg SO₃ a 46 kg CaO na hektár.

NPK 15-15-15 + 7 % SO₃ + 13 % CaO. Vyváženejšia voľba tam, kde potrebujeme doplniť fosfor aj draslík a zároveň zabezpečiť primeraný štartovací dusík. Pri dávke 200 kg/ha dodáme po 30 kg N, P₂O₅ a K₂O, spolu so 14 kg SO₃ a 26 kg CaO na hektár.

Prakticky: pri nízkej zásobe fosforu a potrebe podporiť mladý koreň uprednostníme NPK 7-20-14. Pri vyrovnanejšej potrebe P a K môže byť vhodnejšia NPK 15-15-15. Uvedených 200 kg/ha je jednoduchý prepočet obsahu živín, nie univerzálna dávka; skutočné množstvo musí vychádzať z pôdneho rozboru, predplodiny, očakávaného výnosu a spôsobu uloženia hnojiva.

Najhoršia kombinácia je drahé osivo zasiate do pôdy, pri ktorej nepoznáme zásobu živín a dúfame, že všetko dohoníme na jar. Pri jačmeni sa úroda začína tvoriť od prvých koreňov a odnoží. Čo vtedy nevznikne, to už neskôr iba čiastočne kompenzujeme.

Pšenica aj jačmeň: jesenná ochrana sa plánuje pred vzídením

ODPORÚČANIE FERTILIZER PRE OZIMNÚ PŠENICU

ADIUNKT 500 SC 0,30 l/ha + RASSEL 100 SC 0,05 l/ha je jesenná postemergentná kombinácia pre ozimnú pšenicu. ADIUNKT rozširuje záber najmä na fialku, hviezdicu, hluchavky a veroniky; RASSEL dopĺňa mak, lipkavec, výmrv repky, kapsičku a peniažtek. Spoločný aplikačný termín je BBCH 14-23 pšenice, vždy na mladé buriny a podľa oboch etikiet. Pri silnom tlaku metličky nejde o plnohodnotnú náhradu samostatného graminicídneho riešenia. Do ozimného jačmeňa táto kombinácia registrovaná nie je. Pri výskyte vošiek - prenášačov viróz - možno v registrovaných obilninách zaradiť SWEEP podľa monitoringu, prahu škodlivosti a etikety.

Štyri otázky pred objednaním osiva

- Mám pre zrno konkrétny odbyt - sladovňu, krmný podnik alebo vlastnú živočíšnu výrobu?
- Je vybraná odroda alebo hybrid vhodný pre moju lokalitu, termín sejby, pôdu a tlak chorôb či viróz?
- Viem dodržať odporúčaný výsevok a technológiu, alebo kupujem drahú genetiku do lacného pestovania?
- Poznám zásobu P, K, pH a vplyv predplodiny, alebo sa o základnej výžive rozhodujem iba podľa ceny hnojiva?

Najlacnejší vstup nemusí priniesť najlacnejšiu tonu.

Pri repke aj ozimných obilninách sa oplatí rozhodovať podľa parcely, odbytu a podmienok - nie podľa kalendára, zvyku alebo aktuálneho stavu účtu.

FERTILIZER Slovakia spája osivo, NPK 7-20-14 alebo NPK 15-15-15 a jesennú ochranu z portfólia BELBA PLUS do jednej technológie podľa odbytu a konkrétnej parcely. Ozvite sa svojmu obchodnému zástupcovi - spolu vyberieme odrodu alebo hybrid, základnú výživu aj ochranu, ktoré dávajú zmysel na vašom poli.

Prípravky na ochranu rastlín používajte bezpečne a iba v súlade s aktuálne platnou etiketou, registráciou a podmienkami konkrétnej parcely. Pred použitím si vždy prečítajte etiketu a informácie o prípravku.

FERTILIZER Slovakia – pre tých, čo to so zemou myslia vážne.